

Datum: 27 januari 2026	Initialen auteur:	Bereikbaar: 14 0162
Status: Openbaar	Team: Buiten Projecten	

Onderwerp:

Voorbereidingsbesluit voorbeschermingsregels ten aanzien van 'energie assets'

Geraadpleegde teams:Buiten Beleid en Buiten Projecten
Control
akkoord

Portefeuillehouder

Van der Zanden

Geheimhouding op	Titel	Grondslag WOO	Tot wanneer
Bijlage 3	Advies Oosterhout_ nadeelcompensatie	WOO Artikel 5.1 tweede lid, onder b	Onbepaalde tijd

Datum: 27 januari 2026

Openbaar

Zaaknummer: 1088653**Waar gaat het over:**

Vorbereidingsbesluit voorbeschermingsregels ten aanzien van 'energie assets'

Waar moet ik 'ja' tegen zeggen? (voorstel)

1. Een voorbereidingsbesluit met voorbeschermingsregels te nemen op grond van artikel 4.14 van de Omgevingswet voor de gronden van het werkingsgebied 'Vorbereidingsbesluit energie assets gemeente Oosterhout (2026)', en daarmee onderdeel laten zijn van het omgevingsplan (Bijlage 1).
2. De raad te informeren met bijgevoegde raadsinformatiebrief (bijlage 2).
3. Een verplichting tot geheimhouding op te leggen ten aanzien van bijlage 3 voor onbepaalde tijd, op grond van artikel 87 van de Gemeentewet in samenhang met artikel 5.1, tweede lid, onder b van de Wet open overheid.

Waar komt deze vraag vandaan? (aanleiding)

Het energiesysteem van de toekomst ontwikkelt zich snel. Nieuwe vormen van energiesysteem-assets doen hun intrede, zoals grootschalige systeembatterijen of elektrolyzers voor productie van waterstof. In veel gevallen passen deze binnen de regels van het huidige omgevingsplan op onze bestaande bedrijventerreinen en soms ook daarbuiten. De eerste twee initiatieven voor grootschalige systeembatterijen (200MW) zijn inmiddels binnen. Deze zijn voorzien op de bedrijventerreinen Weststad en Statendam en hebben een regionale functie.

Als gemeente willen we sturen op waar en hoeveel van deze (regionale) assets in onze gemeente zullen landen. We willen de toedeling van assets uit het lokale, bovenlokaal, regionale en bovenregionale energiesysteem af kunnen wegen tegen andere functies die ruimte gaan vragen (wonen, werken, recreatie, natuur, etc.).

We werken hiervoor aan een gemeentelijke Energievisie. Daarin brengen we in beeld welke energieassets nodig en gewenst zijn, en daar opvolgend een afwegingskader energie assets. Tot deze visie en bijbehorend afwegingskader gereed zijn, willen we voorkomen dat (grootschalige) energie-assets binnen de gemeente gerealiseerd worden, om wildgroei te voorkomen.

Het is, op grond van artikel 4.14 van de Omgevingswet, mogelijk om vooruitlopend op het wijzigen van het omgevingsplan een voorbereidingsbesluit te nemen, om te voorkomen dat binnen het werkingsgebied van het voorbereidingsbesluit ontwikkelingen plaatsvinden die niet passen binnen de regels die opgenomen worden in de beoogde toekomstige wijziging van het omgevingsplan.

Wat willen we bereiken? (gewenst effect)

We willen voorkomen dat binnen de gemeente Oosterhout een wildgroei ontstaat aan (regionale) energie assets en/of dat deze op ongewenste locaties landen.

Waarom zou ik 'ja' zeggen? (argumenten)*1.1 Beleid loopt achter bij ontwikkelingen*

De technologische ontwikkelingen binnen de energietransitie gaan snel en de markt loopt hierbij altijd voorop. Beleid en regelgeving op zowel nationaal, provinciaal als gemeentelijk niveau loopt hierop achter.

De netbeheerders werken aan capaciteitskaarten voor batterijsystemen die inzichtelijk maken waar er behoefte is aan batterijen. Deze zijn input voor onze Energievisie. De provincie Noord-Brabant werkt daarnaast aan een Energieperspectief. De RES West-Brabant werkt het Regionaal Plan

Energiesysteem West-Brabant Energie in Balans verder uit in een gebiedsaanpak en werkt ook aan een afwegingskader energie assets. In dit kader is ook bestuurlijk afgesproken voorlopig geen medewerking te verlenen aan initiatieven voor grootschalige systeembatterijen. Overigens is daar nog geen juridische basis voor.

Ook Powerport Moerdijk (Moerdijk, Geertruidenberg en Drimmelen) werkt haar opgave voor het energiesysteem verder uit. Deze programma's zullen een ruimteclaim voor assets in het energiesysteem gaan leggen, waarvan een deel mogelijk landt in Oosterhout. Hierop willen wij kunnen sturen. Op dit moment werken we hiervoor aan een energievisie voor de gemeente Oosterhout. Daarin worden ook deze (boven)regionale ontwikkelingen meegenomen. Op basis hiervan kunnen we beter inschatten welke, hoeveel en waar energie assets nodig zijn om ons lokale energiesysteem en dat van de regio toekomstbestendig te maken.

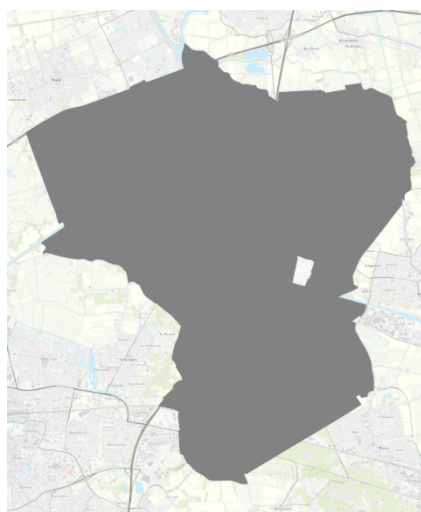
1.2. Voorbeschermingsregels geven sturingsmogelijkheden

Tot die tijd maken we het daarom met voorbeschermingsregels (tijdelijk) planologisch onmogelijk om energie-assets te realiseren die niet tot het verduurzamen van de eigen bedrijfsvoering van bedrijven of tot het vervangen en/of uitbreiden van lokale openbare nutsvoorzieningen leiden. Die regels verwerken we later ook definitief in het Omgevingsplan, wanneer ons beleid (de energievisie en het afwegingskader) gereed is.

Energie assets ten dienste van de eigen bedrijfsvoering van bedrijven en/ of de energievoorziening van een specifiek gebouw zijn kleinschalig en dragen direct bij aan onze lokale energieopgave. Ook het tijdig vervangen en verbeteren van openbare nutsvoorzieningen blijft noodzakelijk. Deze vormen van energie assets zijn daarom uitgezonderd van de te stellen zogenoemde voorbeschermingsregels.

1.3. Everdenberg-Oost is enige uitzondering op werkingsgebied

Het nieuwe bedrijventerrein Everdenberg-Oost is uitgezonderd van het werkingsgebied van de voorbeschermingsregels (kaart wordt raadpleegbaar via <https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart>). Komend jaar worden daar diverse energie-assets gerealiseerd/voorbereid waarmee, ondanks netcongestie en het niet kunnen verkrijgen van grootschalige netaansluiting(en), de ontwikkeling van Everdenberg-Oost verder kan. Door dit specifieke (nieuw te ontwikkelen) bedrijventerrein nu uit te zonderen van het werkingsgebied van de voorbeschermingsregels wordt vertraging voorkomen.

Figuur 1. Werkingsgebied voorbeschermingsregels

1.4. Oosterhout is aantrekkelijk gezien nabijheid Powerport

De gemeente Oosterhout is een aantrekkelijke vestigingsplaats voor (regionale) assets gezien de nabijheid van de Powerport ontwikkelingen in Geertruidenberg. In Geertruidenberg is weinig tot geen ruimte voor extra ontwikkelingen. Het energie-knooppunt Powerport heeft een aanzuigende werking op bedrijvigheid. Marktpartijen met initiatieven op energiesysteemniveau, zoals grootschalige batterijsystemen of elektrolyzers voor waterstof productie, zoeken locaties in de buurt. Gemeente Oosterhout heeft enkele aantrekkelijke bedrijventerreinen (hoge milieu categorie) om dergelijke assets te plaatsen. Initiatieven vallen dan vaak binnen de bestaande regels, waardoor medewerking aan vergunningen moet worden verleend.

1.5. Wildgroei voorkomen en kostbare ruimte op bedrijventerreinen behouden.

We willen voorkomen dat een wildgroei ontstaat aan (regionale) energie assets binnen de gemeente Oosterhout en/of dat deze op ongewenste locaties landen. Ook omdat hiermee mogelijk kostbare ruimte op onze bedrijventerreinen en het buitengebied wordt ingenomen door functies waarvoor deze niet bedoeld is. Bijvoorbeeld waar watergebonden activiteiten beoogd zijn. Energie assets, zoals batterijsystemen, passen vaak binnen de huidige regels van het Omgevingsplan op onze bedrijventerreinen en soms zelfs daarbuiten. Door de vestiging van dergelijke (regionale) energie assets onmogelijk te maken met deze voorbeschermingsregels geven we ons de tijd om beleid te ontwikkelen. Dit wordt vervolgens vertaald naar het Omgevingsplan.

2.1 De raad informeren over een belangrijke ontwikkeling

We stellen voor de raad te informeren met de bijgevoegde raadsinformatiebrief (bijlage 2). Het besluit heeft immers, hoewel tijdelijk van aard, stevige (ruimtelijke) consequenties. Het is goed dat de raad hiervan op de hoogte is.

3.1 Geheimhouding kan worden opgelegd als bepaalde belangen zwaarder wegen dan openbaarheid

Voorgesteld wordt om geheimhouding op te leggen op basis van artikel 87 van de Gemeentewet, in samenhang met artikel 5.1, tweede lid, onder b, van de Wet open overheid. Het opleggen van geheimhouding wordt voorgesteld omdat het belang van openbaarheid niet opweegt tegen de financiële belangen van de gemeente, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, onder b, van de Wet open overheid. Daarvan is in dit geval sprake, omdat het een advies omtrent mogelijke nadeelcompensatie betreft.

Wat zijn de nadelen, beperkingen en risico's? (kanttekeningen)

1.1. Er zijn al initiatieven bekend en één vergund.

Er zijn inmiddels twee initiatieven voor systeembatterijen op bedrijventerrein Weststad respectievelijk Statendam (beide 200MW vermogen) bij de gemeente bekend. Een eerste vergunning voor het batterijpark op Weststad is inmiddels verleend, omdat deze past binnen de regels van het omgevingsplan. Een vergunning moet nog verleend worden voor de (private) elektriciteitskabel die de batterij verbindt met het 150kv-station van Tennet in Geertruidenberg. Deze kabel loopt door de openbare ruimte. De gemeente moet over de vergunningverlening daarvan nog een besluit nemen. Dit besluit ligt tegelijk met dit voorstel bij u voor.

Voor een soortgelijk tweede batterijpark op bedrijventerrein Statendam is het principeverzoek ook beoordeeld als passend binnen het omgevingsplan. De initiatiefnemer is bezig met voorbereiden van de vergunningaanvraag. Deze wordt op korte termijn verwacht. Ook voor dit initiatief is een vergunning nodig om het mogelijk te maken dat er een private elektriciteitskabel door publieke openbare ruimte loopt. Met de voorbeschermingsregels hebben we een juridische basis om geen medewerking aan dit initiatief te verlenen, conform ook de afspraak in de RES.

1.2. Risico op nadeelcompensatie is zeer beperkt

Het tweede batterijpark op Statendam kan, mits de voorbereidingsregels tijdig in werking treden, worden voorkomen. Er kleven naar het oordeel van AKD (zie bijlage 3 (vertrouwelijk); Advies AKD nadeelcompensatie) weinig aansprakelijkheidsrisico's aan het nemen van een voorbereidingsbesluit dat ertoe strekt om in ieder geval tijdelijk te voorkomen dat er energie assets bij kunnen komen. Uit de rechtspraak kan namelijk worden afgeleid dat de omstandigheid dat een grondeigenaar of initiatiefnemer door een voorbereidingsbesluit eventuele plannen moet staken en zich in dat kader 'overvallen' voelt geen reden is om aan te nemen dat een gemeente onrechtmatig handelt. Dat is ook logisch omdat een voorbereidingsbesluit bewust niet van tevoren wordt aangekondigd en zelfs specifiek tot doel heeft om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen. Aangezien grondeigenaren of initiatiefnemers waarschijnlijk niet kunnen onderbouwen dat de gemeente onrechtmatig handelt door een voorbereidingsbesluit te nemen, is het onwaarschijnlijk dat zij aanspraak kunnen maken op schadevergoeding uit hoofde van een onrechtmatige overheidsdaad. Het advies van AKD betreft advisering op het interne proces en dient daarom geheimgehouden te worden.

1.3. Besluit staat solidariteit met Powerport niet in de weg

Het gevoel bij de Powerport gemeenten kan ontstaan dat met deze voorbeschermingsregels de gemeente Oosterhout de deur dicht gooit voor de gevraagde solidariteit. Dat is geenszins het geval. We beogen hiermee vooral de juiste sturing te kunnen geven, om van daaruit ook de solidariteit met Powerport goede invulling te kunnen geven. In RES-verband hebben we in 2025 al afgesproken voor wat betreft het toestaan van batterijparken een pas op de plaats te maken.

1.4. Besluit leidt mogelijk tot vertraging van gewenste ontwikkelingen

In theorie kan dit besluit ook leiden tot vertraging bij gewenste verduurzamingsinitiatieven van bedrijven of eigen woningbouwontwikkelingen. Bijvoorbeeld omdat een batterijsysteem nodig is om woningbouw in een gebied mogelijk te maken. We ondervangen dit door een uitzonderingspositie voor o.a. woningen te creëren. Ook is de mogelijkheid opgenomen voor B&W om af te wijken van het verbod op realiseren van energie assets.

1.5. Besluit moet tijdig worden opgevolgd door een wijziging van het Omgevingsplan

De regels gelden maximaal 1,5 jaar. Wanneer het nieuwe beleid (de energievisie en/of het afwegingskader) door de raad is vastgesteld, verwerken wij ter uitvoering van dat raadsbesluit de regels in het Omgevingsplan¹. Mocht de raad niet het nieuwe beleid hebben vastgesteld en de termijn van 1,5 jaar ten einde lopen, dan zal de wijziging van regels in het omgevingsplan aan de raad worden voorgelegd.

Wat mag het kosten en waar gaan we het van betalen? (financiën)

Voor het opstellen van het afwegingskader en eventueel nieuwe regels voor het Omgevingsplan zullen we externe expertise inhuren. Kosten worden geraamd op circa € 25.000 euro. Deze worden gedekt vanuit het reguliere budget energietransitie.

Wat, waar en hoe communiceren we over het initiatief? (communicatie)

Indien het besluit is genomen wordt dit op reguliere wijze gepubliceerd en gecommuniceerd. En we versturen de brief aan de raad.

¹ De vaststelling (en dus wijziging) van het omgevingsplan is in beginsel een bevoegdheid van de raad. Artikel 1, lid 5, van het "Omgevingswetbesluit delegatie omgevingsplan en voorbereidingsbesluit Oosterhout 2022" bepaald dat de vaststelling van (delen van) een omgevingsplan is gedelegeerd aan het college van burgemeester en wethouders ingeval het de verwerking van raadsbesluiten betreft.

Wat zijn de praktische gevolgen na akkoord? (vervolg)

Totdat de energievisie is vastgesteld wordt sowieso geen medewerking verleend aan het realiseren van energie-assets welke vallen binnen de werking van de voorbeschermingsregels. Binnen 1,5 jaar zullen definitieve regels (op basis van het op te stellen afwegingskader energie-assets) in het omgevingsplan worden opgenomen.

Waar vind ik meer informatie? (bijlage)

Bijlage 1: Voorbereidingsbesluit energie assets gemeente Oosterhout (2026)

Bijlage 2: Raadsinformatiebrief

Bijlage 3: Vertrouwelijk: adviesmemo AKD m.b.t. het risico op nadeelcompensatie